

Akwụkwọ Daniel - Nọmba Otu Nari na Iri Anọ na Abụọ

Nmepụta Oyiya nke Anụ-Ọhịa ahụ: Njem Amụma E Kpughere

Jeff Pippenger

2024-03-17

Nnukwu ule nke ndị nke Chineke ga-agafe tupu e mee ka akara sie ha ike bụ ikpuputa onyinyo nke anụ ọhịa ahụ. Ikpuputa ahụ na-eme site na Septemba 11, 2001 ruo n'iwu ụbọchị Sọnde na United States. Oge amụma ahụ na-anọchi anya oge e ji asị akara ndị nari puku otu na iri anọ na anọ ahụ, nakwa oge nke ọhụụ Akwụkwọ Nsọ ọ bụla na-achọta mmezu ya zuru okè. N'oge ahụ, a ga-eme ka mpi Protestant n'ezio kwu dị ọcha, ọ ga-egosiputakwa onyinyo Kraịst ruo mgbe ebighị ebi, n'ihu na Kraịst bụ onye Protestant.

“Kristi bụ onye Protestant. O mere mkpesa megide ofufe nke mba ndị Juu nke juputara n'emume na usoro, bụ ndị juru ndumọdụ Chineke megide onwe ha. Ọ gwara ha na ha na-akuzi iwu mmadụ dika ozizi, nakwa na ha bụ ndị na-eme ka hà buru ihe ha na-abughị na ndị ihu abụọ. Dị ka ili ndị e teechara ọcha, ha mara mma n'èzí, ma n'ime ha juputara n'adighi ọcha na nruru aka. Ndị Ndozighari malitere site n'oge Kraịst na ndiozi. Ha si n'ime ya puta wee kewapu onwe ha n'okpukpe nke usoro na emume. Luther na ndị na-eso ụzọ ya emeghi ka okpukpe Ndozighari puta ọhuru. Naanị ihe ha mere bụ inakwere ya dika Kraịst na ndiozi siri gosiputa ya. A na-enye anyi Bible dika nduzi zuru oke; ma popu na ndị ọrụ ya na-ewepu ya n'aka ndị mmadụ dī ka a ga-asị na ọ bụ ọnu, n'ihu na ọ na-ekpughe ime ka hà bụ ihe ha na-abughị ma na-abara arusi ha mba.” Review and Herald, June 1, 1886.

N'oge nke ikpochi akara, a na-eme ka mpi Protestant dī ọcha ma sachapu ya. N'otu oge ahukwa, mpi Republican nke dapuru n'ezio kwukwe na-ejikota onwe ya na ndi Protestant dapuru n'ezio kwukwe, si otu a meputa mpi nke ike nke bụ ngwakota nke uka na ochichi. Mpi abuo nke anu ohia nke uwa ahụ buruzie oyiya nke anu ohia ahụ, na oyiya nke Kraist. Mpi nke ndapu n'ezio kwukwe bụ mmekorita akuku abuo nke uka ruru aru na ochichi ruru aru, ma mpi nke ezi omume bụ mmekorita akuku abuo nke idi Chukwu na odimma mmadu.

A na-akpuzi onyinyo nke anu ohia ahụ n'ụwa mgbe e mesiri, ọ bukwa anu ohia nwere akuku abuo nke Steeti nochiri anya ya (Mba Uwa Jikoro Onu), nke anabatala Protestantizim ndapu n'ezio kwukwe nke anu ohia nke uwa dika isi ndu ya n'ime isi iri ya. N'elu anu ohia ahụ ka nwanyị ahụ, onye bụ nne nke ndi akwuna, na-achi n'elu anu ohia nke ndi eze iri. Anu ohia ahụ ọ na-agba n'elu ya bụ njikota nke Uka na Steeti, dika e si nochite ya anya n'ime ikwa iko ime mmuo nke Herod na Herodias site n'obara, ya na Salome, nwa nwanyị Herodias. Ma mmekorita di n'etiti nwanyị ahụ nke na-achi n'elu anu ohia ahụ bukwa njikota nke Uka na Steeti, ebe mmekorita iwu na-akwadoghi nke akwuna Rom na ndi eze ndi na-emeju anu ohia zuru uwa onu ahụ, nochiri anya Mba Uwa Jikoro Onu. N'ime onyinyo nke anu ohia ahụ a na-amanye uwa nile, mba niile ga-etinye aka, ike niile e meruru emeru ga-ejiko onu.

“Akwwkwọ Mkpughe 17:13–14 ka e hotara. ‘Ndị a nwere otu uche.’ A ga-enwe njikọ nke ịdị n’otu nke ga-eru ụwa nile, otu nkwekọrịta ukwu, otu òtù njikọ nke ndị agha Setan. ‘Ha ga-enyekwa anụ ọhịa ahụ ike na ọchịchị ha.’ N’uzọ a ka a na-egosiputa otu ike ọchịchị aka ike ahụ, nke na-emegbu emegbu megide nnwere onwe okpukpe, nnwere onwe ife Chineke dịka iwu akonuche si dị, dịka ndị popu gosiputara ya, mgbe n’oge gara aga ọ na-akpagbu ndị ahụ kporọ nkụ ịjụ imekọrịta onwe ha na emume na omenala okpukpe Romanism.

“N’agha a ga-alụ n’ụbọchị ikpeazụ, a ga-ejikọta, n’ime iguzogide ndị nke Chineke, ike nile ruru arụ ndị dapuru n’ikwado iwu Jehova. N’agha a, Ụbọchị Izu Ike nke iwu nke anọ ga-abu nnukwu isi okwu a ga-ekpebi; n’ihi na n’iwu banyere Ụbọchị Izu Ike ka Onye ukwu nyere Iwu ji akowaputa Onwe Ya dịka Onye Okike nke eluigwe na ụwa.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 8, 983.

Eziokwu ahụ bụ na nnupuisi ahụ e jikọtara ya na oyiyi anụ ọhịa ahụ nke zuru ụwa nile bụ “nke zuru ụwa nile,” ma na-anọchi anya “ike ojoo niile mebiri emebi ndị dapuru n’ibụ ndị na-eguzosi ike n’iwu Jehova,” na-egosi na imeputa oyiyi anụ ọhịa ahụ n’ime United States na-akowaputa ịdị n’otu nke ike ojoo niile mebiri emebi ndị dapuru n’okwukwe ha. Ndị Protestant nke United States dapuru n’okwukwe mgbe ha juru ozi mmuo ozi mbu ahụ n’afọ 1844, ma Adventism nke Laodisia dapuru n’okwukwe n’afọ 1863. Protestantism nke dapuru n’okwukwe na Adventism nke Laodisia ga-emeputa “nkekọrịta nke ịdị n’otu,” ha na òtù ndoro ndoro ọchịchị ndị dī n’ime mpi nke Republicanism, ndị amuma ụgha ahụ rafuru, ka ha hapu okara alaeze ha.

N’ihe oyiyi anụ ọhịa nke ụwa nile, ọ bụ onye amuma ụgha ahụ na-eduhie ụwa. N’oyiyi anụ ọhịa ahụ dī n’ime United States, onye amuma ụgha ahụ nke na-emeputa “njikọ aka nke ndị agha Setan” nke na-adighi nsọ, ma burukwa nke jikọtara onu, aghaghikwa ibu “onye amuma ụgha.” Oyiyi anụ ọhịa nke ụwa nile bụ nke akuku abuo, ma ọ bukwa njikọ nke akuku ato. Njikọ ahụ nke akuku ato nke dragon ahụ, anụ ọhịa ahụ, na onye amuma ụgha ahụ na-eduga ụwa na Amagedon. N’oyiyi anụ ọhịa ahụ nke a na-ebu uzọ kpuputa n’ime United States, aghaghi idikwa njikọ nke akuku ato, nke bukwa anụ ọhịa nke akuku abuo. N’oyiyi abuo ahụ e mere nye anụ ọhịa ahụ, odidi nke akuku abuo ahụ bụ njikota nke Chọochi na Ọchichi, ebe Chọochi na-achikwa mmekọrịta ahụ.

A ghaghi igosi njikọ nke akuku ato ahụ n’ime ihe oyiyi abuo ahụ nke anu-ohia ndi ahụ, ma e nwere ngosiputa abuo nke dragon ahụ, anu-ohia ahụ na onye amuma ụgha ahụ n’akwwkwọ Mkpughe. A na-anọchi anya usoro akuku ato nke ihe oyiyi zuru ụwa onu nke anu-ohia ahụ site n’ime mmuo (dragon ahụ), Katolik (anu-ohia ahụ) na Protestantism nke dapuru n’ezi okwukwe (onye amuma ụgha ahụ). Nke ọ bula n’ime ato ndi ahụ nwere ọ bughị naani akuku okpukpe (ime mmuo, Katolik na Protestantism nke dapuru n’ezi okwukwe), kama ha nwekwara akuku ndoro ndoro ọchichi. Dragon ahụ (socialism n’udi ya di iche iche), anu-ohia ahụ (ochichi eze) na onye amuma ụgha ahụ (na-amalite di ka republic, ma na-ejedebe di ka democracy).

Njikọ okpukpu ato nke na-abiakota na United States ka amanyere ka ọ buru otu (site n’igho aghugho) site n’aka onye amuma ụgha ahụ, di nnoo ka a na-amanyekwa oyiyi anụ ọhịa ahụ nke ụwa nile. N’akwwkwọ Mkpughe e nwere njikọ ozo okpukpu ato a na-amata site n’ike ato ahụ dapuru n’ezi okwukwe nke na-esi n’olulu enweghi ngwucha puta. Katolik na-esi n’olulu enweghi ngwucha puta n’isi nke iri na asaa, ọ bukwa ya bu anu ọhịa nke njikọ okpukpu ato ahụ nke si

n'olulu enweghi ngwucha p̄ta.

Anu-ohia ahụ nke i hụrụ d̄ibu, ma o d̄ikwaghị; o ga-esikwa n'olulu enweghi ngwucha r̄igoro, wee laa n'iyi: ndi bi n'ụwa ga-eju anya, ndi a na-edeghi aha ha n'akwukwo nke ndu site na ntoala ụwa, mgbe ha ga-ahụ anu-ohia ahụ nke d̄ibu, ma o d̄ikwaghị, ma o ka d̄i. Mkpughe 17:8.

Ike dragon nke ekweghi na Chineke na-esi n'olulu enweghi ngwucha p̄ta n'isi nke iri na otu.

Mgbe ha guchara igba ama ha, anu ohia ahụ nke na-arigo site n'olulu ahụ na-enweghi nsotu ga-aluso ha ogu, merie ha, gbuokwa ha. Mkpughe 11:7.

Onye amuma ụgha nke Alakuba na-aputa site n'olulu enweghi ngwucha n'isi nke itoolu.

Mmuo-ozi nke ise wee kpoo opi, m wee hu kpakpando ka o si n'eluigwe daa n'ụwa: e wee nye ya mkpisi ugodi nke olulu enweghi ngwucha. O wee mepee olulu enweghi ngwucha ahụ; anwuru oku wee si n'olulu ahụ bilie, d̄i ka anwuru oku nke nnukwu oku-ulo; anyanwu na ikuku wee gbaa ochichiri n'ih i anwuru oku nke olulu ahụ. Sitekwa n'anwuru oku ahụ ka igurube putara bia n'ụwa: e wee nye ha ike, d̄ika akpi nke ụwa nwere ike. Mkpughe 9:1-3.

Kpakpando nke si n'eluigwe daa ma meghee olulu enweghi ngwucha bu onye amuma ụgha Mohammed, ma mgbe o meghere olulu ahụ, o webatara ndi agha Alakuba, ndi e sere d̄ika "igurube," n'ime akuko amuma nke ubochi ikpeazu. Njiko ahụ ato nke olulu enweghi ngwucha nwere dragon (ekweghi na Chineke), na anu ohia (Katolik), na onye amuma ụgha (Alakuba). N'ihe oyiyi anu ohia nke zuru ụwa onu, onye amuma ụgha ahụ bu Protestantism dapuru n'okwukwe. Onye amuma ụgha ahụ na-eduhie ụwa nile site n'igba egwu aghugho nke Salome, ma o bu igba egwu nke ndi amuma Beal n'Ugwu Kamel. N'akwukwo Mkpughe isi nke iri na ato, o na-eduhie ụwa site n'oru ebube ndi o na-aru n'anya anu ohia ahụ. Nnochianya ihe atu ndi ahụ nke aghugho na-anochi anya ike nke mpunara aku na uba na ike agha.

O narukwa nnukwu ihe itunanya, nke mere na o na-eme ka oku si n'eluigwe r̄idata n'ụwa n'ihu mmadu; o na-eduhiekwa ndi bi n'ụwa site n'oru ebube ndi ahụ e nyere ya ike ime n'ihu anu ohia ahụ; na-as̄i ndi bi n'ụwa ka ha meere anu ohia ahụ oyiyi, bu nke e ji mma-agma meruo ahụ ma dir̄i ndu. E nyekwara ya ike inye oyiyi nke anu ohia ahụ ndu, ka oyiyi nke anu ohia ahụ wee kwuo okwu, meekwa ka e gbuo otutu ndi niile na-agaghi akpo isi ala nye oyiyi nke anu ohia ahụ. O na-emekwa ka mmadu niile, ndi nta na ndi ukwu, ndi ogaranya na ndi ogbenye, ndi nweere onwe ha na ndi ohu, nata akara n'aka nri ha, ma o bu n'egedege ihu ha: ka mmadu o bu la ghara inwe ike izu ma o bu ire ere, ma e wezuga onye nwere akara ahụ, ma o bu aha anu ohia ahụ, ma o bu onu ogugu nke aha ya. Mkpughe 13:13-17.

Nduhie na oru ebube ndi a na-ejikota na onye-amuma ụgha n'ezie na-anochi anya ike nke aku na uba na-eweta (ka onye obula ghara izu ma o bu ree), na ike agha (ka e gbuo ya). Onye-amuma ụgha nke Islam n'ime Bible na-anochi anya oru Islam n'ikpasu mba d̄i iche iche iwe na n'itinye ha n'ahuhu. Ha na-aruzu oru ha nke ikpasu iwe na itinye n'ahuhu site n'agha, Bible wee kowaa na agha ha n'aka nke ozo na-emeputa mbibi aku na uba. Agha Islam na mmebi aku na uba na-eso ya bu okwu ahụ nke na-achikota "ike nile ruru aru ndi dapuworo n'ikwesi ntukwas̄i obi ha nye iwu Jehova" n'ime United States.

N’obe obe, ndi Sadusii na ndi Farisii “dapuru n’ikwesị ntukwasị obi ha nye iwu Jehova” n’uju, dika ha bjakoro onu ka ha kporide mpi ezi Protestanti n’obe. N’iju ha juru Kraist, ha horo Barabas, onye na-anochi anya Kraist ugha. “Bar” putara nwa, “Abba” putara nna. Barabas putara “Nwa nke Nna”. Kraist bu onye kasi ukwu n’etiti ndi amuma niile, Barabas burukwara akara nke onye amuma ugha.

N’oge mmechi nke puku nari ano na iri ano na ano, mpi abuo nke anu ohia nke sitere n’uwa na-eru n’oke ngosiputa amuma ha ikpeazu. Otu na-anochi anya oyiyi Kraist, nke ozo na-anochi anya oyiyi nke anu ohia ahụ. N’akuko ihe mere eme nke mpi abuo ndi a ji egosiputa onwe ha, Protestantism nke dapuru n’ezi okwukwe malitere njem ya ruo n’iwu Sonde na-abia ngwa ngwa site na Patriot Act n’afọ 2001. Akara uzo ahụ kwekoro na Nkwuputa nke Nnwere Onwe, nke n’mbido ya kwuru okwu dika nwa aturu, n’ihi na o gosiputara mkpesa Protestantism megide ike eze na ochichi popu. Akara uzo nke o kwekoro na ya na njedebe ya (Patriot Act) na-egosiputa mmegbu Protestantism.

Akara ngosiputa nke abuo n’ije mpi abuo ahụ n’oge ide akara ahụ nochiri anya ya na mmalite site n’Iwu Nso, nke deputara nkewa nke ike abuo ahụ n’usoro iwu, nke bu ike nke anu ohia nke uwa. Akara ngosiputa ahụ rutere n’ihe ya na ya ha nhata na njedebe, ya na “Kangaroo Court” nke nuko ikpe nke Jenwarị 6, 2021, ebe e wepuru ikike ndi bu isi nke Iwu Nso n’akuku, n’ihi uru ndoro ndoro ochichi.

Ihe ama njirimara ikpeazu n’uzo njem na-agwu agwu nke mpi abuo ahụ bu iwu Sunday na-abia n’oge na-adighi anya, nke e gosiputara n’onyonyo ya na mbido site n’Iwu ndi Alien na Sedition. N’ihi ya, ama njirimara ato nke akuko mmalite ahụ kwara ngafe sitere n’onwe-ndu na nnwere onwe nke Nwa-aturu ahụ nochiri anya (1776), nke bu naani uzo e si enwe ezi nnwere onwe n’eziokwu, ruo n’ibu ohu nke dragon ahụ (1798).

Akara uzo ato nke oge nke ibuchi akara na-amata njem ikpeazu nke anu ohia nke uwa, onye ahụ bu onye amuma ugha. Njem ahụ na-ejedebe na Jerusalem, mgbe a na-ebuli okoloto elu, na mgbe otutu ga-asị mgbe ahụ, “Bianu, ka anyi rigooro n’ugwu nke Onyenwe anyi, n’ulo Chineke nke Jekob; o ga-akuzikwa anyi uzo ya, anyi ga-eje ije n’uzo ya nile: n’ihi na n’iwu ga-esi na Zaijon puta, na okwu Onyenwe anyi site na Jerusalem.”

Njem ikpeazu nke nzokwu ato nke anu ohia nke uwa, bu njem nke onye amuma ugha n’uzo ya gaa Jerusalem. Mgbe Ezi Onye Amuma ahụ bira ma banye n’ime Jerusalem, O mere ya site n’inya ibu. Anu ohia nke uwa kwa na-anya “ibu” banye n’ime Jerusalem, n’ihi na dika onye amuma ugha (anu ohia nke uwa), a na-anochi anya ya site n’aka Belam. Belam, n’icho aha na akunuba, si n’ikpo oku ibu ezi onye amuma chigharia, ma “dapu n’ikwesị ntukwasị obi nye iwu Jehova.” O kpebisiri ike isonye n’ikocha ndi Chineke onu, di nnoo ka United States ga-eme n’iwu Uka gbasara Sonde nke na-abia n’oge na-adighi anya.

E mezuru njem Belam site n’inyinya ibu, ma n’oge njem ya, a kporo ya ugboro ato na inyinya ibu Belam wetara Belam mwute. Oge mbu, inyinya ibu ahụ siri n’uzo puo.

Nwee-ibu ahu huru mmuo-ozu nke Onyenwe anyi ka o guzo n’uzo, mma-agma ya amiputawo n’aka ya: nwee-ibu ahu wee si n’uzo ahụ kpafuo gaa n’ubi: Belam wee tie nwee-ibu ahu, ka o

mee ka o laghachi n'uzo ahụ. Onu Ogugu 22:23.

N'ubochi Septemba 11, 2001, Alakuba nke ahuhu nke ato, inyinya ibu ohia nke Arabia n'amuma Akwukwo Nso, tughariri Belam n'uzo ya, n'ihu na mgbe nnukwu ulo ndi di na Obodo New York dara, o bu "oge ntughari" n'akuko ihe mere eme nke mba ndi di iche iche na nke nzuko Kraist. Mmuo-ozu ahụ nke guzo n'uzo ahụ bu Mmuo-ozu di ike nke n'oge ahụ rịdatara ime ka uwa nwuo ihè site n'ebube Ya. Inyinya ibu ahụ ga-emekwa ka Belam nwee mwute ozo.

Ma mmuo-ozu nke Onyenwe anyi guzoro n'uzo di n'etiti ubi vain, mgbidi di n'akuku a, na mgbidi di n'akuku nke ozo. Ma mgbe inyinya-ibu ahụ huru mmuo-ozu nke Onyenwe anyi, o tinyere onwe ya n'akuku mgbidi ahụ, wee zopia ukwu Belem megide mgbidi ahụ; o wee tie ya ozo. Onu Ogugu 22:24, 25.

Mgbe September 11, 2001 gasiri, ndi nke Chineke kwesikwara ibu ndi na-abu ozi nke abu nke ubi-vine (Aizaya isi nke iri abuo na asaa), nke bu ebe Belam no ugbo a, ebe e nwere "mgbidi" n'otu akuku a, na "mgbidi" n'akuku nke ozo. Mgbidi di n'oke ndida nke United States bu isi okwu na-ebute odida nke "mgbidi nkewa nke Uka na Ochichi" n'akara-uzo nke ato na nke ikpezu. Isi okwu nke "mgbidi" nke oke ndida ahụ bu ebe a na-azopia "ukwu" Belam, ka agha di n'ime obodo banyere mbata ndi obia na-amalite ikewa anu ohia nke uwa n'ime otu abuo na-emegide onwe ha, tupu mmeghachi omume nke Agha Obodo ahụ.

Akuko ihe mere eme di n'etiti mgbidi abuo ahụ bu akuko ihe mere eme nke akara uzo Iwu Ntuala sitere n'afu 1789 ruo 1798 nochiri anya ya, nke bu onyinyo nke akuko ihe mere eme nke afu 2015, mgbe Trump kwuputara mkpota ya maka ofis onye isi ala, n'ime ya ka o tinyere nnukwu nkwsioru ya n'elu "iwu mgbidi ahụ", ruo mgbe iwu Sonda nke na-abia n'oge na-adighi anya ga-ewepu mgbidi nkewa di n'etiti Chochi na Ochichi.

Mgbe Septemba 11, 2001 gasiri, anu-ohia nke uwa, nke Balaam nochiri anya ya, malitere ikewa. Nkewa nke mgbidi abuo nke Balaam na-anochi anya nkewa nke otu abuo di n'ime mpi abuo ahụ nke anu-ohia nke uwa, nke nhoputa Trump n'afu 2016, onwu nke ndi ama abuo ahụ n'afu 2020, ikpe Pelosi nke Jenuari 6, 2021, mmeghachi-ndu nke ndi ama abuo ahụ n'afu 2023, na inyinya ibu ahụ ime Balaam nkwaru n'October 7, 2023 nochiri anya ya.

Akara ikpezu nke njem Belem bu mgbe inyinya-ibu ahụ "na-ekwu okwu", o bukwa n'iwu Sonda na-abia ngwa ngwa ka United States na-ekwu dika dragon, ebe mmuo ozi nke Mkpughe iri na asato na-ekwu okwu nke ugboro abuo, nakwa ebe ohu Habakuk nke gbuo oge na-ekwu okwu. Ohu ahụ nke gbuo oge bu ohu nke Alakuba nke ahuhu nke ato, o na-ekwukwa dika inyinya-ibu ohia site n'omume ya ndi ohia n'iwu Sonda nke na-abia ngwa ngwa.

Mmuo-ozu nke Onyenwe anyi wee gaa n'ihu, guzo n'ebe di warawara, ebe uzo o bu la adighi jji tugharia gaa n'aka nri ma o bu n'aka ekpe. Mgbe inyinya-ibu ahụ huru mmuo-ozu nke Onyenwe anyi, o dara n'ala n'okpuru Belam; iwe Belam wee mua oku, o tigbukwara inyinya-ibu ahụ mkpara. Onyenwe anyi wee meghee onu inyinya-ibu ahụ, o siri Belam, Gini ka m mere gi, nke mere i ji tigbuo m ugboro ato ndi a? Belam wee si inyinya-ibu ahụ, N'ihu na i mewe m ihe ochi: a si na mma-agma di n'aka m, n'ezie ugbo a agaraghi m egbu gi. Inyinya-ibu ahụ wee si Belam, O bughu m bu inyinya-ibu gi, nke i na-agba kemgbe m ghoru

nke gi ruo taa? O dila mgbe m mere gi otu a? O wee si, Mba. Mgbe ahụ Onyenwe anyị meghere anya Belam, o wee hụ mmụọ-ozī nke Onyenwe anyị ka o guzoro n'uzo, mma-agma ya amiputara n'aka ya: o wee hulata isi ya, daa kpamkpam n'ihu ya. Onu Ogugu 22:26–31.

United States bu onye-amuma ugha ahụ nke na-eduhie uwa iji wulite onyinyo anu oha ahụ n'uwa niile. N'oge ahụ nke bu oge e ji akpu onyinyo anu oha ahụ n'ime United States, United States ka onye-amuma ugha ahụ na-ebu, nke e ji inyinya ibu Beliam nochite anya ya. Onye-amuma ugha ahụ n'oge akara nke puku narị anọ na iri anọ na anọ, nke na-amanye ike nile ndi ahụ rere ure no na United States ka ha zukota n'otu njiko uka na steeti, bu Alakuba nke ahuhu nke ato.

O na-aruzu oru ya site n'agma, nakwa site n'idaba aku na uba nke agha ahụ na-ebute. Agwa abuo ahụ bu otu ike ndi ahụ amuma ugha nke United States na-eji amanye uwa nile mgbe o na-emeghari oru ahụ nke amuma ugha nke olulu enweghi ngwucha ruru na United States.

United States no ugbu a no n'etiti okwu mgbidi ahụ (mbata ndi mbiarambia) nke bu isi nke Iwu ndi Mbiarambia na Nkwuluisi nke 1798, na mgbidi nkewa di n'etiti uka na ochichi nke a ga-ewepu kpamkpam n'iwu Uka nke Sonde na-abia n'oge na-adighi anya. United States adilara nkwaru n'ihe gbasara ego, n'ihī na ugwo mba ya agafeela ihe a puru idozi. Ike dragon ahụ no ugbu a na-akwado amuma ugha banyere ego, ma o bu ugha nke na-ekwu na a na-emeputa aku na uba site n'igwe obibi ego, ma n'ezikwu, dragon ahụ bu onye ugha nke amuma Akwukwo Nso. O na-ekesa ugha ya site n'onyinyo oge a nke igwe mgbasaa-ozī ama ama nke Hitler, si otu a na-enye mgbagha maka ka e megharia akuku nke anọ nke Iwu ndi Mbiarambia na Nkwuluisi ahụ, nke nyere onye isi ala ikike imechi ulo mgbasaa-ozī o bu la nke megidere echiche ya.

Jizos na-egosi mgbe niile njedebe nke ihe o bu la site na mmalite nke ihe ahụ. Oiyi nke anu oha di na United States aghaghi inwe otu njirimara amuma ahụ nke oiyi anu oha zuru uwa onu, ma o nwere ya n'ezie; ma aghughu nke na-emeputa njiko ahụ e meruru emebi n'ime onye amuma ugha nke anu oha nke uwa bu onye amuma ugha nke Islam. Ma Belam ma inyinya ibu ahụ bu ihe nnochianya nke ndi amuma ugha. Akuko ihe mere eme nke ika akara nke puku narị otu na iri anọ na anọ bu akuko ihe mere eme nke ikike ato nke olulu enweghi ngwucha. Islam sitere n'olulu enweghi ngwucha bu akara uzọ mbu nke September 11, 2001. Atheism nke olulu enweghi ngwucha na-ebili igbu ndi ama abuo ahụ n'afọ 2020, Catholicism nke olulu enweghi ngwucha kwa na-ebili site n'onwu ya n'Iwu Ubochi Sonde na-abia ngwa ngwa.

Anyi ga-aga n'ihu na omumu a n'isiokwu na-esote.

“Uwa anaghi aka mma. Ndi ajo mmadu na ndi nduhie ga-aka njowanye njo, na-eduhie ma na-aghokwa ndi e duhieworo. Site n'iju Okpara Chineke, onye ahụ bu nnochianya nke ezi Chineke nani Ya, onye juputara n'idi mma, ebere, na ihunanya na-adighi ada mba, onye obi ya na-emetukari ihe mgbu nke mmadu, ma horo onye ochunta mmadu n'onodu Ya, ndi Juu gosiputara ihe odidi mmadu puru ime ma ga-eme mgbe ewepuru ike njide nke Mmuo Chineke, ma ndi mmadu no n'okpuru ochichi nke onye ahụ dapuru n'ezī okwukwe. Ndi na-ahoro Setan ka o buru onye na-achi ha ga-ekpughe mmuo nke nna ukwu ha ha horo.”

“Uwa agaghi aka mma ruo mgbe Chineke ga-apu n'ebe O no iji taa ya ahuhu n'ihī ajo omume ya. Mgbe ahụ uwa ga-ekpughe obara ya, o gaghizikwa ekpuchi ndi e gburu n'ime ya. Kraist

doro ndi na-eso uzọ Ya aka ná ntị, si, ‘Kpacharanu anya ka mmadu o bula ghara iduhie unu. N’ihi na otutu ga-abia n’aha m, na-asi, Abu m Kraist; ha ga-eduhiekwa otutu mmadu. Unu ga-anukwa agha na asiri agha: hunu na obi agaghi ato unu n’ujo: n’ihi na ihe ndi a niile aghaghi ime, ma ogwugwu ahụ abjabeghi. N’ihi na mba ga-ebili imegide mba, alaeze ga-ebilikwa imegide alaeze: aguụ ga-adi, oria ojo ga-adikwa, ala oma jijiji ga-adikwa n’ebe di iche iche. Ihe ndi a niile bu mmalite ihe mgbu. Mgbe ahụ ha ga-arara unu nye ka a kpagbuo unu, ha ga-egbukwa unu: a ga-akpokwa unu asi n’etiti mba niile n’ihi aha m. Mgbe ahukwa otutu ga-aso ngongo, ha ga-ararakwa ibe ha nye, ha ga-akpokwa ibe ha asi. Otutu ndi amuma ugha ga-ebilikwa, ha ga-eduhiekwa otutu mmadu. N’ihi na ajo omume ga-aba uba, ihunanya nke otutu ga-aju oyi. Ma onye ga-adigide ruo ogwugwu, onye ahụ ka a ga-azoputa.’”

“Mgbe Kraist no n’elu uwa a, uwa horo Barabas. Ma taa, uwa na uka di iche iche na-eme otu ngoro ahụ. E meghariri ihe nkiri nke nrara nye, nke iju, na nke ikpogide Kraist n’obe, a ga-emekwa ha ozo n’ogo di ukwu nke ukwu. A ga-eme ka ndi mmadu juputa n’agwa nke onye iro ahụ, aghugho ya ga-enwekwa ike di ukwu n’etiti ha. Ruo n’oke ahụ a na-aju ihe, ka nghota na-ezighi ezi na nghotahie ga-adi. Ndi na-aju Kraist ma horo Barabas na-arụ oru n’okpuru aghugho na-ebibi mmadu. Igosiputa ihe n’uzo na-ezighi ezi na igba ama ugha ga-eto ruo n’ogba aghara doro anya. Ebe anya di njo, ahụ dum ga-ajuputa n’ochichiri. Ndi na-etinye ihunanya ha n’ebe onye ndu o bula ozo no kara Kraist ga-achoputa na ha no n’okpuru ochichi nke, ahụ, mkpurubi, na mmuo, nke mmetuta aghugho na-adoro adoro nke ukwu, nke na n’okpuru ike ya mkpurubi na-esi n’inu eziokwu puo ka ha kwere ugha. A toro ha n’onyà ma jide ha, ma site n’omume ha nile ha na-eti mkpu si, Hapuru anyi Barabas, ma kpogide Kraist n’obe.”

“Obuna ugbu a ka a na-eme mkpebi a. A na-emegharikwa ihe ndi ahụ e mere n’obe. N’ime uka ndi ahụ hapuru eziokwu na ezi omume ka a na-ekpughe ihe odidi mmadu puru ime na ihe o ga-eme mgbe ihunanya Chineke abughi ukuru na-adigide adigide n’ime mkpurubi. O kwesighi iju anyi anya n’ihe o bula puru ime ugbu a. O kwesighi ime ka anyi juo anya n’oganihu o bula nke ihe egwu. Ndi na-azopia iwu Chineke n’okpuru ukwu ha na-adighi nso nwere otu mmuo ahụ ndi ikom ahụ kpariri ma rara Jizos nye nwere. N’enweghi mgbagha obula nke akọ na uche, ha ga-eme oru nna ha, ekwensu. Ha ga-aju ajuru ahụ sitere n’egbugbere onu aghugho nke Judas, Gini ka unu ga-enye m ma o buru na m arara Jizos Kraist nye unu? Obuna ugbu a ka a na-arara Kraist nye n’ime ndi nso ya.” Review and Herald, January 30, 1900.